

Inovativni mikrokozmos

V Sloveniji se zanemarjata pomen in vloga lokalnih skupnosti pri razvoju inovativne družbe. Brez naprednih lokalnih skupnosti bosta gospodarstvo in družba kot celota kmalu naletela na meje možnega.

Violeta Bulc, Mateja Dermastia

Uspešno gospodarstvo potrebuje napredne in inovativne lokalne skupnosti. Če so pri tem glasne, še toliko boljše.

Globalni trg je vse bolj raznolik. Stopnja razvitosti posameznega geografskega ali virtualnega prostora določa njegove potrebe, njegovo odprtost za ustvarjalnost, inovativnost, drugačnost. Opredeljuje razvojne zgodbe, odnose, tokove. Geografske značilnosti s svojim okoljem in pravili igre podpirajo posameznikove potrebe, ki so vse bolj vezane na izbrane interesne skupine in vrednote globalne skupnosti.

Nove tehnologije so odprle virtualne prostore, ki vnašajo nova pravila igre in vsebine v delovanje

in življenje na sploh. Razvijajo se nove oblike sodelovanja in povezovanja, ki jih ne omejujejo ne geografija, ne razdalje in ne jezik. Zato je vse več priložnosti za inovativne pristope. Tudi na ravni lokalne skupnosti.

Inovativnosti in ustvarjalnosti ne moremo ločiti od človeka, lahko pa za spodbujanje inovativnosti in ustvarjalnosti podpremo razvoj spodbudnega okolja. Kaj so lastnosti takega okolja, nam sporočajo zgodovina in razvojne smernice moderne družbe.

Inovativna mesta v zgodovini in danes

Svetovni zemljevid hitro rastočih regij kaže, da se inovacije že v celotni zgodovini modernega človeka koncentrirajo na prostoru, ki kot magnet privlači vedno nove in nove svetovne talente in kapital. Aristotelove Atene, renesančne Firenze, elizabetinski London, Manchester 18. stoletja, Dunaj, Detroit v začetku in Silicon Valley ob koncu 20 stoletja so vsak v svojem času, bistveno prispevali h globalnemu razvoju sveta, vsi so bili cilj svetovnih talentov.

Mesta, ki so spoznala pozitivne učinke ustvarjalnosti na gospodarski in družbeni razvoj, razvijajo poslovne modele in razvojne iniciative, usmerjene v spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti med vsemi akterji družbe, v gospodarstvu, znanstvenih ustanovah, javni sferi in civilni družbi ob sočasnem spodbujanju njihovega povezovanja in sodelovanja.

Namen slovenskega projekta razvoja inovativnega lokalnega okolja je prežeti skupnost z zavestjo, da inovativno razmišljanje spodbuja socialni in podjetniški razvoj lokalnega okolja.

Izboljšujejo kakovost bivanja, dela, raziskovanja in ustvarjanja, sproščajo migracijske politike in birokratske ovire, spodbujajo razvoj kreativnih dejavnosti, oživljajo stara mestna jedra na način, ki spodbuja interakcije in kreativna razmišljanja. Pri tem izkoriščajo prednosti, ki so si jih ustvarila v preteklosti, in jih nadgrajujejo z novimi spoznanji transporta, organizacije, vodenja, kulture, arhitekture, športa in umetnosti, dostopanja do znanja in informacij ter zagotavljanja ustreznih pogojev bivanja, vključno s čistim, zdravim okoljem. Osredotočajo se na področja, ki jim zagotavljajo največje konkurenčne prednosti, in se tvorno povezujejo z drugimi dinamičnimi lokacijami na področjih, ki še dodatno spodbujajo ustvarjalnost in inovativnost. To je vse vrsta priložnosti, ki jih lahko izkoristijo tudi lokalne skupnosti, regije in povezana geografska območja.

Oulu na Finskem z nekaj manj kot 130.000 prebivalci, regija Blekinge na Švedskem z mestoma, kot sta Karlskrona in Ronneby z manj kot 80.000 prebivalci, so primeri manjših mest, ki so se iz obrobnih, razvojno zanemarjenih, in lokacij razvila v pomembne inovativne centre na ravni regije in tudi globalno. V svojih sredinah so uspeli ustvariti privlačne pogoje za posameznike in napredna podjetja, ki razvijajo lastno identiteto in prepoznavnost ter se z inovativnimi pristopi vključujejo v inovativne globalne zgodbe in prostor.

Bistven je razvoj socialnega kapitala

Njihovi uspehi potrjujejo, da je za transformacijo v misleča dinamična okolja, kjer so ključni vzvod za ustvarjanje dodane vrednosti: ustvarjalnost in inovativnost, bistvena krepitev zavesti o pomenu inovativnosti za trajnostni razvoj, razvoj vrednot in zdrave težnje po napredku. Potreben je odprt, akcijsko naravnani, razvojni dialog vseh soodvisnih akterjev družbe ter ne nazadnje pogum in samozavest za iskanje in udejanjanje novih, še ne uveljavljenih, pristopov. Ali drugače povedano, bistven je razvoj socialnega kapitala, ki omogoča sprotno izgradnjo poti, stalnost integracij novih spoznanj, ki vsakemu posamezniku dovoli razcvet kreativnosti, talentov in ključnih sposobnosti in, ne nazadnje, zagotovi pretok informacij, izkušenj, idej.

Slovenski prostor je v zadnjih letih naredil velik premik naprej in zagotovil vitalne sile za nadaljnji razvoj produktivnosti in kakovosti kritične mase gospodarstva. Zato je prehod v misleča, dinamična okolja možen. Trditev pa je lažje zapisati, kot jo udejanjiti, saj so že pristopi h kreiranju spodbudnih okolij inovacije same po sebi in zahtevajo spremembe v vedenju poslovnih sistemov, institucij in posameznikov.

Študija uspešnih svetovnih primerov ne zadošča

Razvojni elementi so preveč celoviti in evolutijsko povezani. Za vsako evolutijsko fazo veljajo poslovna pravila, viri in vzvodi, ki se jih za stabilno dolgoročno rast ne da preskočiti. Pri prehodu lahko nedvomno pomembno vlogo odigrajo državni ukrepi za pospeševanje inovativne družbe. Vendar brez povezanega delovanja in sodelovanja ustvarjalnih sil tako družba kot lokalna skupnost ne moreta prestopiti v fazo učinkovite manifestacije. Torej, čas je za akcijo, iskanje odgovorov delujočih modelov ustreznih okolju.

Slovenski projekt razvoja inovativnega okolja

V ta namen je zasnovan projekt Razvoj inovativne lokalne skupnosti Litija. Izvaja se v sodelovanju s slovensko agencijo za tehnološki razvoj (TIA), Centrom za razvoj Litije in s podporo mednarodnih somišljenikov (Univerza Stanford, VINNOVA, Univerza Ljubljana). Namen projekta je prežeti skupnost z zavestjo, da inovativno razmišljanje spodbuja socialni in podjetniški razvoj lokalnega okolja. Cilj je pridobiti učinkovit poslovni model inovativne lokalne skupnosti. Projekt sledi ideji postopne izgradnje poti, intenzivne komunikacije in vključevanja vseh zainteresiranih v celoten proces. Gradi na spoznanjih, kreativni misli, zgodovini lokalne skupnosti in njenih ambicijah za prihodnost

ter na spoznanju, da so mediji, poleg gospodarstva, znanosti in države, eden izmed ključnih akterjev uveljavljanja mislečih, dinamičnih okolij.

Inovativne lokacije moderne družbe odlikuje kritična masa visoko motiviranih ustvarjalnih kadrov, podjetnikov, odlične univerze, razpoložljivost kapitala in prilagodljive korporacije.

Danes lahko trdimo, da se v Sloveniji zanemarljiva pomen in vloga lokalnih skupnosti pri razvoju inovativne družbe. Brez naprednih lokalnih skupnosti bosta gospodarstvo in družba kot celota kmalu naletela na meje možnega. Zato je prav, da vzpodbujamo in se aktivno vključujemo v projekte, ki uvajajo spremembe že na nivoju našega mikrokozmosa. Prav tu se oblikujejo celovita zavest, vrednote in zdrava težnja po napredku. ■

Mag. Violeta Bulc, direktorica Vibacoma, je ustanovna partnerka Inštituta za poslovno rast in kreativnost. Sodeluje v posebni skupini poslovnežev, ki svetujejo Evropski komisiji in članica EU pri oblikovanju razvojnih usmeritev za e-Erupoe 2010.

Mag. Mateja Dermastja, direktorica Artea-ECG je pridružena partnerica Inštituta za poslovno rast in kreativnost in članica upravnega odbora The Competitiveness Institute v Barceloni.

MEDIJI ZA NAPREDEK

Pilotni projekt razvoja inovativne lokalne skupnosti je med prvimi projekti na globalni ravni, ki kot orodje uporablja in testira inovacijsko novinarstvo. Pri tem sodeluje z vodilnim strokovnjakom na tem področju, dr. Davidom Nordforsom. Nuklearni fizik po izobrazbi je v času dela za švedsko agencijo za inovacijske sisteme VINNOVA začel s programom "inovacijsko novinarstvo", katerega središče je danes na Centru za inovacije v učenju na Univerzi v Stanfordsu. Inovacijsko novinarstvo kot orodje za razvoj inovativne družbe spodbuja odprt dialog med znanostjo, državo, gospodarstvom in lokalnimi skupnostmi v dobro skupnega stabilnega razvoja ter na osnovi inovativnih procesov.